

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Brno, Zemědělská 1a, 613 00 Brno

Brno 4.8.2014

UKZUZ 058469/2014

Zpráva č. 16 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 21.7. do 3.8.2014

1. Počasí

V první polovině sledovaného období panovalo slunečné letní počasí s teplotami až tropickými od 26 do 32 °C přes den. Ve druhé polovině se lehce ochladilo a zatáhlo. Teploty se pohybovaly přes den od 24 do 28 °C a v noci mezi 14-18 °C. Vyskytovaly se lokální přeháňky a bouřky, které zvláště v úplném závěru týdne zasáhly celé území Jihomoravského kraje a byly místy velmi intenzivní. Za sledované období napršelo dle lokalit až 98 mm srážek.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Vlivem lokálních srážek, jsou stále na lehčích půdách lokality s prohlubujícím se suchem. Nezvratně jsou poškozeny suchem zejména kukuřice.

Foto: Ing. K.Škrabalová

Tam, kde přišly bouřky se silným větrem, jsou polehlé porosty dosud nesklizených ozimých pšenic i ječmene jarního.

Vysoká vlhkost přejí rozvoji houbových patogenů na polních plodinách, ovocných dřevinách i révě vinné. Intenzivní sluneční záření způsobuje první výskyty poškození plodů slunečním úžehem

Pokračuje sklizeň ozimých i jarních obilovin, ozimé řepky, hrachu setého, brambor, papriky, salátů, zelí, okurek, cibule, broskví a nektarinek.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 89-92 BBCH)

Růstová fáze: plná zralost (zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit) až mrtvá zralost (zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit)

Silný výskyt **abiotického poléhání pšenice** byl pozorován na okrese Břeclav (Ladná, 21.7.).

Silný výskyt imag **obaleče obilního (Cnephasia pumicana)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Blansko (Touboř, 22.7. a 24.7.).

Plošný nárůst **černě obilnin (Cladosporium spp., Stemphylium spp.)** v klasech na střední až silnou intenzitu byl sledován na okrese Břeclav (Moravský Žižkov, 21.7.) a Znojmo (Bezkov, Kravsko, Mašovice).

PŠENICE JARNÍ (RF 89-89 BBCH)

Růstová fáze: plná zralost (zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit) až mrtvá zralost (zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit)

Lokálně střední výskyt **černí (Cladosporium spp.)** v klasech byl zjištěn na okrese Břeclav (Hrušky, 23.7.).

První výskyt larev **kyjatky osenní (Sitobion avenae)** byl pozorován na okrese Břeclav (Hrušky, 23.7.).

OVES SETÝ (RF 92)

Růstová fáze: plná zralost: mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit

Lokálně střední výskyt **černí (Cladosporium spp.)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Hrušky, 23.7.).

KUKUŘICE SETÁ (RF 65-75 BBCH)

Růstová fáze: samčí květenství: plný květ: horní a dolní větve lat kvetou; samičí květenství: vlákna blizen plně vysunutá až mléčná zralost: zrna ve středu palice jsou žlutobílá (obsah mléčný: asi 40 % sušiny zrna)

Nezvratné **horkostní a suchostní poškození kukuřice** pokračuje na okrese Znojmo (Božice, Hrádek u Znojma, Jaroslavice, Lechovice, Strachotice, Velký Karlov).

První výskyt **obecné snětivosti kukuřice (Ustilago maydis)** na palicích a latách byl objeven v okrese Uherské Hradiště (Kvačice, 30.7.).

První výskyt imag **bázlivce kukuřičného (Diabrotica virgifera)** ve feromonovém lapáku byl zaznamenán na okrese Blansko (Lysice, 24.7., Letovice, 23.7.). Střední výskyt imag na feromonovém lapači byl sledován na okrese Břeclav (Týnec, 21.7.), Hodonín (Vnorovy, 1.8.). Lokální silný výskyt imag na listech a palicích byl pozorován na okrese Znojmo (Hodonice), Břeclav (Velké Pavlovice, Horní Bojanovice, 30.7.), Blansko (Letovice, 23.7.). První výskyt poškození dospělci na listech a bliznách a larvami na kořenech bylo nalezeno na okrese Znojmo (Hodonice, 31.7.).

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin-výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev. Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích,

překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Foto: Ing. K.Škrabalová

Foto: Ing. K.Škrabalová

První výskyt housenek **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** v latách a lodyhách byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 30.7.).

LUSKOVINY

SÓJA LUŠTINATÁ (RF 59-61 BBCH)

Růstová fáze: květní pupeny na každém nodu až jeden rozkvetlý květ na 2. - 6. Nodu

První výskyt **plísňe sóji (*Peronospora manshurica*)** na listech byl nalezen v okrese Zlín (Kvítkovice u Otrokovic, 23.7.).

OLEJNINY

MÁK SETÝ (RF 72-76 BBCH)

Růstová fáze: začátek žloutnutí tobolek až dozrávání tobolek a semen-kožovitá konzistence

První výskyt **padlí máku (*Erysiphe cichoracearum*)** na lodyhách byl sledován v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 30.7.).

SLUNEČNICE (RF 67-71 BBCH)

Růstová fáze: dokvétání: trubkovité květy ve vnitřní třetině terče kvetou (volné tyčinky a blizny) až semena ve vnější třetině terče jsou šedá a dosáhla druhově resp. odrůdově specifické velikosti

První výskyt **alternáriové skvrnitosti slunečnice (*Alternaria alternata*)** na úboru byl objeven na okrese Znojmo (Micmanice, 31.7.).

První výskyt **bílé hniloby slunečnice (*Sclerotinia Sclerotiorum*)** na úboru byl nalezen na okrese Znojmo (Micmanice, 31.7.). První výskyt na stonku byl zaznamenán na okrese Břeclav (Moravský Žižkov, 21.7.).

OKOPANINY

CUKROVKA (39 BBCH)

Růstová fáze: plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy

První výskyt **ramulariové listové skvrnitosti řepy (*Ramularia beticola*)** na listech byl objeven na okrese Břeclav (Lednice, 22.7.).

ŘEPA KRMNÁ (39 BBCH)

Růstová fáze: plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy

První výskyt **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** na listech byl zjištěn na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 29.7.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 79–87 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 90% konečné velikosti až sklizňová zralost

První výskyt poškození plodů slunečním zářením **sluneční úžeh jablek** byl zaznamenán na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 31.7.).

První výskyt **moniliové hniloby jablek (*Monilinia fructigena*)** na plodech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 30.7.).

Střední až silný výskyt imag **klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardellus*)** ve feromonových lapačích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 21.7., 28.7.).

První výskyt imag **nesytky jabloňové (*Synanthedon myopa*)** byl zaznamenán na okrese Blansko (Lysice, 22.7.). Střední výskyt imag ve feromonových lapačích byl objeven na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 21.7.).

Další vrchol letu samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonovém lapači byl sledován na okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 23. 7.), Vsetín (Janišovice, 28.7.). Střední intenzita výskytu imag ve feromonovém lapači byla pozorována na okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 23. 7.) a Znojmo (Citonice, 21.7.). Silná intenzita výskytu zaznamenána na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 21.7., 28.7.) a Vsetín (Janišovice, 28. 7.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění jednoho a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti.

HRUŠEŇ (RF 79-85 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 90% konečné velikosti až pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení

První výskyt **moniliové hniloby hrušek (*Monilinia fructigena*)** na plodech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, Uherské Hradiště, 30.7.).

Ohniskový střední výskyt **rzivosti hrušně (*Gymnosporangium sabinae*)** na listech byl objeven v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 30.7.).

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 87-89 BBCH)

Růstová fáze: sklizňová zralost až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

První výskyt **moniliniové hniloby broskví (*Monilinia fructigena*)** na plodech byl zjištěn na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 29.7.).

První výskyt **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** na listech se střední intenzitou byl zaznamenán na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 29.7.).

Lokálně střední výskyt **makadlovky broskvoňové (*Anarsia lineatella*)** ve feromonových lapačích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 21.7.).

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění tří a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti.

MERUŇKA (RF 85-89 BBCH)

Růstová fáze: pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

První výskyt **hnědnutí listů meruňky (*Apiognomonina erythrostoma*)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 30.7.). Lokálně střední výskyt zjištěn na okrese Břeclav (Velké Pavlovice, 30.7.).

Lokálně střední výskyt **moniliniové hniloby meruněk (*Monilinia fructigena*)** na plodech byl sledován na okrese Břeclav (Hrušky, 21.7.).

První výskyt **strupovitosti meruňky (*Venturia carpophila*)** na plodech byl objeven na okrese Břeclav (Hrušky, 21.7.).

Vrchol letu samců **obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*)** do feromonového lapače se silnou intenzitou byl pozorován na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 17.7.). Lokální střední výskyt samců ve feromonovém lapači byl nalezen na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma).

SLIVONĚ (RF 79-87 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 90% konečné velikosti až sklizňová zralost

První výskyt **moniliniové hniloby slivoní (*Monilinia fructigena*)** na plodech byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 29.7.), Břeclav (Němčičky, 28.7.).

První výskyt **rzivosti slivoně (*Tranzschelia discolor*)** na listech byl zjištěn v okresech Vsetín (Hošťálková, 24.7., Kunovice, 29.7.) a Zlín (Fryšták, 24.7.).

První výskyt **červené skvrnitosti listů (*Polystigma rubrum*)** na listech byl nalezen v okrese Vsetín (Kunovice, 29.7.) a Znojmo (Hrádek u Znojma, 29.7.).

Ohniskový střední výskyt **mšice slivové (*Brachycaudus persicae*)** na listech byl sledován na okrese Břeclav (Poštorná, 23.7.).

Další vrchol letu samců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** do feromonového lapače byl zjištěn na okrese Znojmo (Citonice, 21.7.; Hrádek u Znojma, 22.7.). Střední výskyt imag samců ve feromonovém lapači byl pozorován na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 24.7.) a Znojmo (Citonice, Hrádek u Znojma).

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění tří a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti.

RÉVA VINNÁ (RF 79-85 BBCH)

Růstová fáze: konec uzavírání hroznů až zaměkání (měknutí) bobulí

První příznaky **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy (Potato stolbur phytoplasma)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 21.7.).

První projevy **chřadnutí a odumírání révy (Fomitiporia mediterranea)** na listech byly pozorovány na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 21.7.).

Pokračující lokálně střední až silné výskyty **padlí révy (Erysiphe necator)** na listech i hroznech byly sledovány na okrese Břeclav (Týnec, 23.7., Mikulov, 1.8.) a Znojmo (Hrádek u Znojma, Načeratice).

Pozorování se provádí po odkvětu až do počátku zaměkání v intervalu 14 dní. Na označených keřích se pozoruje 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Ohrožené výsadby se za příznivých podmínek pro šíření padlí ošetřují poprvé ve fázi 6 listů, tyto vinice se ošetřují 2x před květem. Méně ohrožené výsadby se ošetřují poprvé před květem, dále v intervalu 7-14 dnů, podle stupně ohrožení porostu a typu přípravku, až do fáze zaměkání. Potřeba ošetření by měla vycházet z metod krátkodobé prognózy a signalizace (např. Galati Vitis, SHMÚ Bratislava) s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro infekci a aktuální předpovědi počasí.

Další první výskyty **plísně révy (Plasmopara viticola)** na listech byly lokálně zjištěny na okrese Břeclav (Mikulov, Velké Pavlovice, Šitbořice, 1.8.).

Pozorování se provádí při ukončení kvetení a dále v intervalu 14 dní až do 15.9. Na označených keřích se pozoruje 200 listů, 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Ošetření v období před květem, příp. v době kvetení se provádí, pokud jsou vhodné podmínky pro šíření onemocnění a byly zjištěny první primární výskyty. Za základní ošetření se považují dvě ošetření v období po odkvětu. Dále ošetřujeme dle potřeby až do fáze zaměkání. Počet a intenzita (interval 10-14 dní) závisí na vhodnosti podmínek pro šíření choroby, intenzitě růstu a typu přípravku. Potřeba ošetření by měla vycházet z metod krátkodobé prognózy a signalizace (např. Galati Vitis, SHMÚ Bratislava) s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro infekci a aktuální předpovědi počasí. Optimální je porosty ošetřit preventivně před dalším splněním podmínek infekce.

Ve sledovaném období byl ukončen let samců druhé generace **obaleče mramorovaného (Lobesia botrana)** a **obalečika jednopásného (Eupoecilia ambiguella)** do feromonových lapáků.

ZELENINA

CIBULE (RF 47 BBCH)

Růstová fáze: začátek zalamování listů u 10 % rostlin

Plošný střední výskyt **plísně česnekovitých (Peronospora destructor)** byl zaznamenán na okrese Blansko (Bořítov, 24.7.).

OKURKA SETÁ (RF 67-73 BBCH)

Růstová fáze: 7. květ na hlavním výhonu otevřen až 3. plod na hlavním výhonu dosáhl typickou velikost a tvar

První výskyt **bakteriální skvrnitosti okurky (Pseudomonas syringae pv. lachrymans)** na listech byl pozorován na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 29.7.).

První výskyt **plísňě dýňovitých (*Pseudoperonospora cubensis*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 21.7.). Lokálně střední až silný výskyt pozorován na okrese Břeclav (Němčičky, Brumovice, Šitbořice, 28.7.).

ZELÍ HLÁVKOVÉ (RF 47 BBCH)

Růstová fáze: dosažení 70% očekávaného průměru hlávky

Střední výskyt imag a larev **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** na listech byl sledován na okrese Břeclav (Hrušky, 23.7.).

První výskyt housenek **běláska řepového (*Pieris rapae*)** v hlávkách byl nalezen v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 21.7.). Střední výskyt dospělců v porostu byl zjištěn na okrese Blansko (Bořítov, 24.7.).

SVĚTELNÝ LAPAČ

První výskyt imaga **černopásky bavlníkové (*Heliothis armigera*)** ve světelném lapači byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 29.7.).

Za OBO Brno zpracovala Ing. Kristýna Škrabalová a Ing. Eliška Kopřivová